

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สโรชา แสงกระโทก*, สายฝน วิบูลรังสรรค์**, เอี่ยมพร หลินเจริญ***, ชำนาญ ปาณาวงษ์****

*นักศึกษาปริญญาเอก (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร

**กศ.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา), อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

***กศ.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

****กศ.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนารูปแบบการประเมิน โดยการสัมภาษณ์ครูจำนวน 15 คน 2) สร้างรูปแบบการประเมินและคู่มือการใช้รูปแบบการประเมิน นำรูปแบบไปประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และนำคู่มือไปประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน 3) ทดลองใช้รูปแบบการประเมินกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ นักเรียนจำนวน 46 คน ครูจำนวน 3 คน(รวมผู้วิจัย) 4) ประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมิน ด้านความเป็นประโยชน์และความถูกต้องจากครูผู้ทดลองใช้รูปแบบจำนวน 2 คน โดยการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบ t - test ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจุบันครูประเมินความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนโดยครูประจำ แต่ละวิชา เป็นผู้ประเมินในรายวิชาของตนเอง ซึ่งให้ ระดับความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน ปัญหาที่พบ คือ ครูยังขาดกระบวนการในการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การให้คะแนนที่ใช้ในการประเมินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ครูจึงต้องการสิ่งเหล่านั้นเพื่อนำ มาใช้ในการประเมิน 2) รูปแบบการประเมินมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของการประเมิน องค์ประกอบที่ 2 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 เกณฑ์การประเมิน องค์ประกอบที่ 4 วิธีการประเมิน 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมิน พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน หลังใช้รูปแบบ การประเมิน มีค่ามากกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินหลังใช้ รูปแบบ พบว่า มีคุณภาพทั้งในด้านความเป็นประโยชน์และความถูกต้อง

คำสำคัญ : รูปแบบการประเมิน , การประเมินเพื่อการเรียนรู้ , ความสามารถในการอ่าน , คิดวิเคราะห์ และเขียน

Research

A Development of Assessment for Learning Model to Enhance Reading, Analytical Thinking and Writing Abilities of Junior High School Students

Sarocho Saewkratoke*, Saifon Vibulrangson**, Aumporn Lincharoen, Chamnan Panawong*******

**Ph.D. (Educational Research and Evaluation) Candidate Naresuan University*

***Ph.D (Educational Research and Evaluation) Lecturers, Faculty of Education, Naresuan University*

****Ph.D (Educational Research and Evaluation) Assistant Professor, Faculty of Education, Naresuan University*

*****Ph.D (Educational Research and Evaluation) Assistant Professor, Faculty of Education, Naresuan University*

Abstract

The objective of this research was to develop the assessment for learning model to enhance reading, critical thinking, and writing skills of junior high school students. The research methodology was divided into 4 stages, namely 1) to study background, statement of problems and need assessment for learning to enhance reading, critical thinking, and writing skills of junior high school students by interviewing 15 teachers, 2) to develop the assessment model and the assessment manual; the model's suitability and feasibility was assessed and the manual's validity was assessed by 5 experts, 3) to implement the assessment model with the sample of 46 students and 3 teachers (including the researcher), and 4) to assess the assessment for learning model in terms of utility and accuracy by interviewing with 2 teachers who tested the model. Data were analyzed through percentage, mean, standard deviation, and Dependent Samples t-test. The results of this study showed as follows : 1) Reading, critical thinking, and writing skills of junior high school students were assessed by subject teachers through the observation of students' behavior during the class. The problem found was teachers' lack of assessment process, tool and criteria for reading, critical thinking, and writing skills. Thus, these are the requirements for teachers in assessment process. 2) The assessment for learning model consisted of four major components including Objectives, Indicators, Criteria, and Method. 3) The results of testing the assessment model showed that after the model was implemented, average score on reading, critical thinking, and writing skills of students was higher than before with a statistical significance level of .01 4) The assessment model had quality in terms of both utility and accuracy.

Keywords: Assessment Model, Assessment for Learning, Reading, Critical Thinking, and Writing Skills

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันเป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ มนุษย์ต้องดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ มากมาย การเข้าถึงข้อมูลสามารถทำได้ง่าย และรวดเร็ว ถึงแม้แหล่งของข้อมูลความรู้จะอยู่กันไกลคนละซีกโลกก็ตาม การรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งจากการอ่าน การฟัง การดู ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางด้าน การอ่าน คือ อ่านได้คล่อง อ่านเก็บประเด็นได้นั้นคือมีทักษะที่ดีทางการอ่านแล้วสามารถนำไปสู่กระบวนการคิดทั้งในมิติของการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้สารที่ได้รับจากการอ่านเกิดตกผลึก มีเหตุผลประกอบจนสามารถนำไปเขียน หรือเล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามหลักการเชิงตรรกะ สำหรับในประเทศไทยจะพบว่า มีแนวทางการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนมาโดยตลอดแต่การดำเนินการยังไม่มีเอกภาพหรือมีวิธีการที่ชัดเจน ขึ้นกับผู้สอนจะนำไปใช้จัดการเรียนรู้กันเอง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดให้ผล การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นเกณฑ์หนึ่งในการตัดสินเลื่อนชั้นและจบการศึกษาแต่ละระดับการศึกษา ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่านจากหนังสือ ตำราเรียน เอกสาร และหนังสือต่าง ๆ แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านมาคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหา แล้วถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้องมีเหตุผลและมีการนำเสนอที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน สามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามขอบเขตและตัวชี้วัด ที่กำหนดในแต่ละระดับชั้น ดังนั้นการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน จึงจำเป็นต้องปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการไปพร้อมกับการจัดการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 1-4)

การประเมินความสามารถในการรู้เรื่องการอ่าน (Reading literacy) ตามแนวทางการประเมินผล

นักเรียนนานาชาติ (PISA) โดยประเมินใน 3 ด้าน คือ 1) การเข้าถึงและค้นคืนสาระ (Access and retrieve) เป็นการวัดความสามารถในการดึงสาระของสิ่งที่ได้อ่าน 2) การบูรณาการและตีความ (Integrate and interpret) เป็นการวัดความเข้าใจข้อความที่ได้อ่านความสามารถในการตีความ แปลความสิ่งที่ได้อ่าน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตหรือโลกที่อยู่ 3) การสะท้อนและประเมิน (Reflect and evaluate) เป็นการวัดความเข้าใจข้อความที่ได้อ่านความสามารถในการตีความ แปลความสิ่งที่ได้อ่าน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตหรือ โลกที่อยู่ พร้อมทั้งความสามารถในการประเมินข้อความที่อ่าน และความสามารถในการให้ความเห็นหรือโต้แย้งจากมุมมองของตน (Organisation for Economic Co-Operation and Development, 2008) รายงานผลการประเมินการรู้เรื่องการอ่านของ PISA 2012 พบว่าคะแนนเฉลี่ยการอ่านของนักเรียนไทย คือ 441 และการประเมินการรู้เรื่องการอ่านของ PISA 2015 คะแนนเฉลี่ยการอ่านของนักเรียนไทย คือ 409 คะแนน จะเห็นได้ว่าแนวโน้มคะแนนการอ่านของนักเรียนไทยโดยรวมลดต่ำลงเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนการรู้เรื่องการอ่านของ PISA 2012 กับ PISA 2015 ลดลง 32 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการอ่าน PISA 2012 กับ PISA 2015 พบว่า ทุกประเภทโรงเรียนมีคะแนนการอ่านลดลงมาก ประเภทโรงเรียน ที่คะแนนลดลง ได้แก่ โรงเรียน สพฐ. ขยายโอกาสทางการศึกษา และ โรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีคะแนนลดลงมากที่สุด (สถาบันส่งเสริมการสอบวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2558: 9) จากปัญหาข้างต้น อาจมีหลายปัจจัยที่เป็นสาเหตุของระบบการศึกษาของไทยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนยังคงใช้แบบเดิม และการวัดประเมินผลที่ใช้แบบทดสอบเพียงอย่างเดียวจึงทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักเห็นความสำคัญและร่วมกันหาแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งวิธีการวัดและประเมินผลควรใช้วิธีการที่

หลากหลาย และการประเมินผลการเรียนในระดับ
โรงเรียนควรเป็น การประเมินผลเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้
และวิเคราะห์

ผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 11)

การประเมินเพื่อการเรียนรู้ให้โอกาสนักเรียนได้
เรียนรู้และให้นักเรียนทราบถึงความก้าวหน้าเพื่อให้
อำนาจแก่นักเรียนในการลงมือกระทำที่จำเป็นเพื่อ
ปรับปรุงผลงานครูจะต้องสร้างและให้โอกาสแก่นักเรียน
ทุกคน ซึ่งนักเรียนจะสามารถพัฒนาด้วยอย่างก้าวของ
ตนเอง และทำกิจกรรมอย่างมั่นคง ในผล การศึกษาเมื่อ
ไม่นานมานี้ แสดงให้เห็นว่า การประเมินเพื่อการเรียนรู้
ควรถูกนำไปใช้ในลักษณะที่จะให้ข้อมูลสะท้อนกลับ ที่มี
คุณภาพแก่นักเรียนโดยฐานความสามารถของนักเรียน
โดยอ้างอิงจากเกณฑ์มาตรฐานมิใช่จากผลสัมฤทธิ์ของ
นักเรียน ดังนั้น ควรใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ ใน
ลักษณะที่ จะให้ข้อมูลการสะท้อนกลับที่มีคุณภาพแก่
ผู้เรียน ตัวอย่างเช่นการประเมินระหว่างเรียนซึ่งจะช่วย
สร้างความท้าทายให้ผู้เรียนมีความสามารถบรรลุผล
สัมฤทธิ์ในระดับที่สูงขึ้น และบรรลุศักยภาพสูงสุด ข้อมูล
การสะท้อนกลับช่วยให้เกิดการสนับสนุนผู้เรียนที่อ่อนแอ
และท้าทายให้ผู้เรียนมีความสามารถมากขึ้น (Cheryl,
2005) การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มีความสำคัญ
และความจำเป็นสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้ให้มี
ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถพัฒนาผู้เรียน
ให้เกิดการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
แนวความคิดการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ล้วนมุ่งค้นหา
สารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของ
ผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมาย (สมพงษ์
ปิ่นทูน, 2559: 13)

การพัฒนาการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับ
นักเรียน ต้องเป็นไปในลักษณะของการสั่งสม
อย่างต่อเนื่อง โดยครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
จำเป็นต้องเข้าใจและสามารถออกแบบการเรียนรู้และ
การวัดผลประเมินผลในชั้นเรียนโดยใช้หลักการประเมิน
เพื่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของ
การศึกษา จึงจะทำให้แก่นักเรียนบรรลุเป้าหมายของ
การเรียนรู้ตามหลักสูตรได้ จากปัญหาผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนรู้ ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ปัญหา

ด้านการจัดการเรียนการสอนและ การประเมินผล
การเรียนรู้ และจากจุดเด่นของการประเมินเพื่อ
การเรียนรู้ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนา
รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริม
ความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งรูปแบบ
การประเมินนี้จะทำให้ครูสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้
ของนักเรียนได้เป็นอย่างดีเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิด
กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลการเรียนรู้
ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ
ต้องการในการพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้
ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์
และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อสร้างรูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้
ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์
และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการประเมินเพื่อการ
เรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถ ด้านการอ่าน คิด
วิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น
4. เพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมิน
เพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน
คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัย และพัฒนา
(Research and Development) และมีการทดลองใช้
รูปแบบการประเมิน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ
ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อการ
เรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิด
วิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โดยใช้การศึกษาหนังสือ ตำรา วารสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับ การพัฒนา

รูปแบบการประเมิน แนวทางการประเมินความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน และแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนารูปแบบการประเมินความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนจากการสัมภาษณ์ครูจำนวน 15 คน นำข้อมูลแต่ละประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูมาสรุปประเด็นสำคัญเพื่อนำ ไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยรายละเอียดองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน

ตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการประเมินและคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 มาयर่างเป็นรูปแบบการประเมินและคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินที่มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประเมิน ตัวชี้วัด เกณฑ์การประเมิน และวิธีการประเมิน ทำการตรวจสอบคุณภาพด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินและตรวจสอบความชัดเจนของคู่มือการใช้รูปแบบการประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถ ด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วิธีการวิจัย เชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการทดลอง One – group Pretest – posttest ใช้ระยะเวลา 1 ภาคเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 46 คน ครูจำนวน 3 คน โรงเรียนบ้านหนองข่า (ครูประจำวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตอนที่ 4 การประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประเมินใน

ด้านความเป็นประโยชน์และด้านความถูกต้องจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

ครูผู้สอน แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินและคู่มือ การใช้รูปแบบการประเมิน และแบบวัดความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติ ทดสอบ t – test แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ปัจจุบันครูมีการประเมินความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน โดยครูประจำแต่ละวิชาเป็นผู้ประเมินในรายวิชาของตนเอง ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในชั้นเรียน ซึ่งแหล่งผู้ประเมินจะมีเพียงครูเป็นผู้ประเมินให้ผู้อื่นเรียนตาม ความคิดเห็นของครูผู้สอนเอง แต่ไม่มีรายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนและไม่มีการสะท้อนผลการประเมินให้นักเรียนทราบ ครูจะส่งผลการประเมินทั้งโรงเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนทั้งงานวัดผลและประเมินผล ปัญหาที่พบในการประเมินความสามารถ ด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ครูยังขาดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งครูใช้การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในรายวิชาที่ตนเองสอนโดยไม่มีเกณฑ์การให้คะแนนที่จะนำมาใช้ตัดสินได้อย่า ชัดเจน โรงเรียนไม่มีตัวชี้วัดและเกณฑ์ให้ ครูจึงต้องการกระบวนการในการประเมินและพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน ต้องการเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน ของนักเรียนในทุกระดับชั้นทั้งยังต้องการให้พัฒนาศักยภาพครูในการส่งเสริมความสามารถ

ด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน กำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาการศึกษา

2. ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถ ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน พบว่า รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของการประเมิน องค์ประกอบที่ 2 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 เกณฑ์การประเมิน องค์ประกอบที่ 4 วิธีการประเมิน มีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ 1) แหล่งผู้ประเมินได้แก่ ตนเอง เพื่อน และครู 2) เครื่องมือ ได้แก่ ใบงาน แบบบันทึกการประเมิน 3) กระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกให้นักเรียนคิด ช่วยกระตุ้นแรงจูงใจ สรุป และสื่อสารความคิด ประเมินโดยตนเอง เพื่อน และครู ให้ผลสะท้อนกลับของครูและนักเรียน ให้โอกาสนักเรียนปรับปรุงผลงาน สรุปผลการประเมิน (รายละเอียดตามภาพ 1) ส่วนผลการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน พบว่า ส่วนประกอบที่สำคัญของคู่มือ คือ 1) วัตถุประสงค์ของคู่มือ 2) คำชี้แจงในการใช้คู่มือ 3) แนวคิดพื้นฐานการประเมินเพื่อการเรียนรู้ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 4) รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน

ผลการตรวจสอบรูปแบบการประเมินและคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพรูปแบบการประเมินด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความคิดเห็นต่อความชัดเจนของคู่มือการใช้รูปแบบการประเมิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากแบบวัดความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน พบว่า

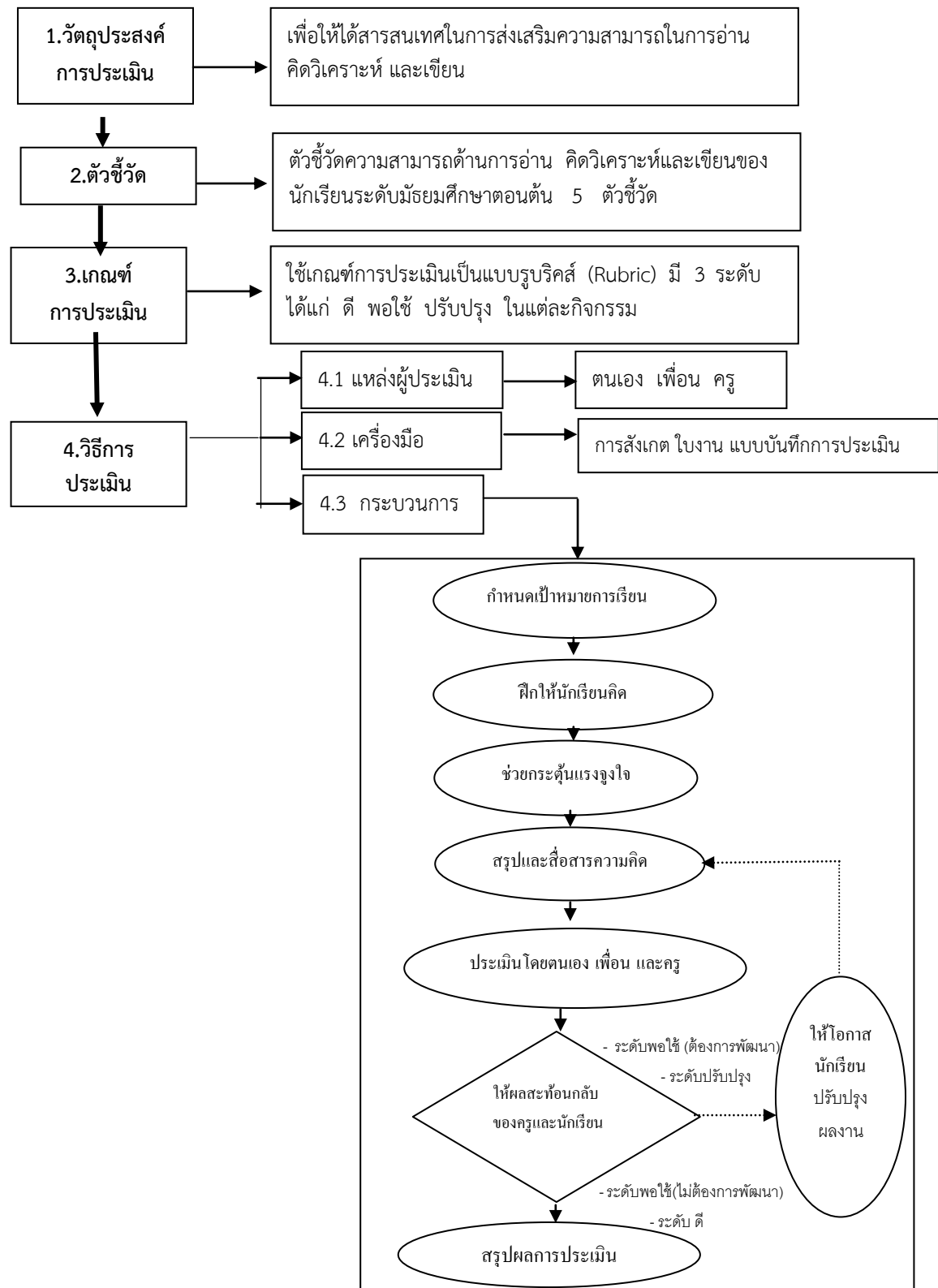
คะแนนเฉลี่ยการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนหลังใช้รูปแบบ มีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ผลการศึกษาตามตาราง 1)

4. ผลการประเมินรูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ ครูผู้สอนเห็นว่ารูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ได้สารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินทำให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความสามารถของนักเรียน ทั้งยังสามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการตัดสินผลการประเมินระดับสถานศึกษา และรายงานผลไปยังผู้ปกครองเพื่อให้ทราบถึงระดับความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน และการพัฒนาตนเองของนักเรียน รูปแบบการประเมินเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถ ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สามารถแสดงความคิดเห็น สังเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหาในเรื่องต่างๆ นำมาประยุกต์ในการใช้ชีวิตประจำวันได้ และถ่ายทอดความคิดด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้องมีเหตุผล

ด้านความถูกต้อง พบว่า ผลการประเมินที่ได้สามารถประเมินและตัดสินระดับความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนได้อย่างแท้จริงเกิดการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้น เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นประเมินได้ตรงตามความสามารถของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนทำให้ วัดทักษะทั้งด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการถ่ายทอดออกมาโดยการเขียนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินมีความชัดเจน

เป็นลายลักษณ์อักษร เกณฑ์การประเมินมีความชัดเจน ทั้งยังมีการประเมินและการสะท้อนผลการประเมินหลายแหล่งทำให้เกิดความชัดเจนในการพัฒนาความสามารถ

ภาพ 1 รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน
 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการวัดความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน
 ของนักเรียนก่อนใช้รูปแบบการประเมินและหลังใช้รูปแบบการประเมิน

การใช้รูปแบบ	N	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.	t	Sig
ก่อนใช้	46	30	11.48	2.61	58.07**	.000
หลังใช้	46	30	23.00	2.15		

ด้านความถูกต้อง พบว่า ผลการประเมินที่ได้
 สามารถประเมินและตัดสินระดับความสามารถ
 ด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนได้อย่างแท้จริง ทั้งยัง
 ก่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน
 คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนได้รับการพัฒนาให้
 สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นประเมินได้ตรง
 ตามความสามารถของนักเรียน เพราะเครื่องมือที่ใช้วัด
 ความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ของนักเรียนนั้น
 ทำให้เห็นทักษะทั้งด้านการอ่าน การคติวิเคราะห์ และ
 การถ่ายทอดออกมาโดยการเขียน การเก็บรวบรวมข้อมูล
 จากแบบประเมินมีความชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร
 เกณฑ์การประเมินมีความชัดเจน ทั้งยังมีการประเมิน
 และการสะท้อนผลการประเมินหลายแหล่งการประเมิน
 ทำให้เกิดความชัดเจนในการพัฒนาความสามารถ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อ
 การเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน
 คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
 ตอนต้น พบว่า รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้
 ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์
 และเขียนของนักเรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4
 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของ
 การประเมิน องค์ประกอบที่ 2 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3
 เกณฑ์การประเมิน องค์ประกอบที่ 4 วิธีการประเมิน
 มีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ 1) แหล่งผู้ประเมิน ได้แก่
 ตนเอง เพื่อน และครู 2) เครื่องมือ ได้แก่ ใบงาน
 แบบบันทึกการประเมิน 3) กระบวนการซึ่งประกอบด้วย
 8 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน
 ฝึกให้นักเรียนคิด ช่วยกระตุ้นแรงจูงใจ สรุปและสื่อสาร

ความคิด ประเมินโดยตนเอง เพื่อน และครู ให้ผล
 สะท้อนกลับของครูและนักเรียน ให้โอกาสนักเรียน
 ปรับปรุงผลงาน สรุปผลการประเมิน ซึ่งเมื่อนำมาทดลอง
 ใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้ว พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลการวัด
 ความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนหลังใช้
 รูปแบบมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของผลการวัดก่อนใช้รูปแบบ
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินเพื่อ
 การเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถ ด้านการอ่าน
 คติวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 ตอนต้น พบว่า คะแนนเฉลี่ยผล การวัดความสามารถ
 ด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน หลังใช้รูปแบบ
 มีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .01 อธิบายได้ว่า เนื่องจากรูปแบบ
 การประเมินที่สร้างขึ้นนั้นได้ใช้แนวคิดการประเมินเพื่อ
 การเรียนรู้ (Assessment for Learning) ซึ่ง
 แนวคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้ได้เปลี่ยนแนวคิด
 เกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลในชั้นเรียน และมีผลต่อ
 การออกแบบการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้นมิใช่เป็น
 แต่เพียงแค่การกำกับดูแลการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้น
 จากการศึกษาอย่างจริงจังทั่วโลกในระยะเวลา 10 กว่าปี
 ที่ผ่านมามีการแสดงให้เห็นว่าการยึดมั่นในหลักการนำ
 การประเมินเพื่อการเรียนรู้ไปใช้ สามารถทำให้
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก้าวหน้าขึ้นอย่าง
 ไม่เคยมีมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มี
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมาตลอดปี ซึ่งส่งผลให้
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญพอที่จะ
 ทำให้เกิดความก้าวหน้าตามเป้าหมายการเรียนรู้ได้ตลอด

ทั้งปี และทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นได้อย่างแท้จริง (Stiggins, 2005: 324) อีกทั้งรูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องเป็นเหตุเป็นผลกัน และมีกระบวนการประเมิน 8 ขั้นตอนตามแนวคิดการประเมินการเรียนรู้ที่ส่งผลเกิดการพัฒนาการเรียนรู้อย่างดี ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกให้นักเรียนคิด ช่วยกระตุ้นแรงจูงใจสรุปและสื่อสารความคิด ประเมินโดยตนเอง เพื่อน และครู ให้ผลสะท้อนกลับของครูและนักเรียน ให้โอกาสนักเรียนปรับปรุงผลงาน สรุปผลการประเมิน จากความสำคัญของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์แนวคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้เป็นกระบวนการประเมินมาใช้ในรูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีความหลากหลายของการจัดกิจกรรมการประเมินทำให้นักเรียนสนใจ และในกระบวนการได้สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติมา หนูพริก (2553: 44-59) ที่พบว่า การพัฒนาระบบประเมินการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 3 กระบวนการย่อย คือ การพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐาน การออกแบบการเรียนรู้ และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ระบบที่พัฒนาขึ้นส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ด้านเนื้อหาสาระทักษะและกระบวนการคณิตศาสตร์สูงขึ้นและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ อ่วมเจริญ (2554: 24-37) ที่ได้พัฒนารูปแบบ การประเมิน การเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การวัดผลการเรียนรู้และการสอน และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ส่งผลให้ นักเรียนพฤติกรรมเปลี่ยนไป จากการไม่ตั้งใจ เอาใจใส่ ต่อการเรียนเป็นมีความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมาย ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำแบบฝึกหัด ทำใบงานหรือบทปฏิบัติการได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2554. **แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- โชติมา หนูพริก. 2553. “การพัฒนาระบบประเมินการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1”, วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่2 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม-ธันวาคม) หน้า 44-59
- สุเทพ อ่วมเจริญ. 2554. “การพัฒนารูปแบบการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย** ปีที่ 3 ฉบับที่ 1, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) หน้า 24-37.
- สมพงษ์ ปันหุ่น. 2559. “การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน”. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา** ปีที่ 27 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) หน้า 14-29.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). 2558. **สรุปข้อมูลเบื้องต้น PISA 2015**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)
- Cheryl, A. J. 2005. **Learning and Skills Development Agency : Assessment for learning**. London: Newnorth Ltd.
- Organisation for Economic Co-Operation and Development. 2008. **OECD Annual Report 2008**. Paris: OECD Publications.
- Stiggins R. 2005. “From Formative Assessment to Assessment for Learning : A Path to Success In Standards - based Schools”. **Phi Delta Kappan** 87(4) p. 125-145.